

วิธีรู้กาย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เพราะว่าเวลาเราเข้าใจธรรมะ เราเข้าใจตามประสาเรา เราคาดการณ์ตามประสาเรา เห็นไหม ต้องนุ่มนวล อ่อนหวาน ต้องเป็นอย่างนั้น แต่เวลาถ้าคนไม่เข้าใจ แต่ถ้าเข้าใจนะ เวลาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ หลวงตาท่านพูดเลย สมัยหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นไปหมดนะ

คุณไปเทศน์ที่วัดเจดีย์หลวง เทศน์เช้าค่ำ เทศน์ครั้งสุดท้าย เทศน์ ๓ ชั่วโมงกว่า หลวงตาท่านอยู่ที่นั่นด้วย ตอนนั้นท่านไปเรียนที่วัดเจดีย์หลวง ท่านบอก ขนาดหลวงปู่มั่นเทศน์อยู่ในวัด คนเขาเข้ามาดู เขานึกว่าพระทะเลาะกัน นั่นหลวงปู่มั่นออก ออกขนาดนั้นนะ

นี่เราก็คงเองใจ ด้วยกิริยามารยาท สังคม มารยาทสังคมเรายังต้องเป็นอย่างนี้เลย แล้วพระปฏิบัติ พระว่ามีคุณธรรม แต่ทำไมพูดจา โอ้โฮ รุนแรงขนาดนั้น แต่เขาไม่คิดว่ามันออกจากหัวใจ แล้วมันเป็นธรรมชาติด้วยนะ มี! เช่นหลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ฝั้นท่านเป็นพระอรหันต์นะ แต่หลวงปู่ฝั้นนี่เทศน์นี่นุ่มนวลมาก แล้วมีพลัง มีพลังนะ ท่านพูดซ้าๆ นะ พุทโธๆ พุทโธนะ “พุทโธสว่างไสว พุทโธผ่องใส” พุทโธๆ

แล้วประชาชนมาจากทั่วประเทศ มาจากเชียงใหม่ มาจากภาคใต้ มาหมดเลย มาถึงปั๊บจะเข้าไปกราบท่าน กราบอยู่ตลอดเวลา กราบอยู่ตลอด จนท่านแบบ ท่านใช้ร่างกายมาก ท่านเลยอายุสั้น พออายุสั้นเพราะอะไร เพราะเกรงใจโยมไง

เพราะมันเป็นจิตนิสัย เพราะเราอยู่เราไปเที่ยวอยู่สายนี้เยอะ สายถ้าภูถ้าขาม เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก ขนาดพระด้วยกันพยายามจะกัน กันไม่ให้โยมเข้ามา เพราะพยายาม คือว่า ให้โยมมาเป็นเวลาไง พอให้โยมมาเป็นเวลาปั๊บ พอถึงก็อยากเข้ามา

พอไปเจอหลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ฝั้นท่านถามเลยนะว่า

“พวกโยมนี่เขามาหาใคร”

เขาบอก “มาหาหลวงปู่ฝั้น”

“ก็มาหาเรา แล้วหน้าที่อะไรเอ็งไปกันทำไว้อย่างนั้น”

ลูกศิษย์ก็เลยไม่กล้าทำไง นี่พอเข้าไปๆ นี่หลวงตาพูดเอง ตอนหลังหลวงตาพูดเองว่า ตั้งแต่ฉันข้าวเสร็จจนสี่ทุ่มห้าทุ่ม สี่ทุ่มห้าทุ่มทุกวัน คนนั่งอย่างนี้ทั้งวันๆ ทุกๆ วัน ไหวไหม สุดท้ายอายุท่านก็เลยสั้น

ฉะนั้นพอหลวงตา ถึงเวลาท่าน ของท่าน ท่านจะบอกว่าของท่านนะ ถ้าจิตใจท่าน หรือท่านมีภาระของท่าน ท่านจะบอกไฟเหลืองๆ เพราะมารยาทไง ด้วยนิสัยท่าน นุ่มนวลมาก หลวงปู่ฝั้นท่านนุ่มนวลมาก

แต่เวลาหลวงตา ท่านเห็นมา ตั้งแต่สมเด็จพระมหาวิรรวงศ์ วัชรมหาธาตุ วันสงกรานต์ สรงน้ำๆ ใจ พอสรงน้ำเสร็จ โยมมาเอาบุญใช้ไหม โยมก็กลับบ้าน สมเด็จก็เข้า โรงพยาบาล ปอดบวม เวลาเราคิดกัน ถ้าโลกเขาคิดกันอย่างนั้น

แต่ถ้าธรรมะนะ ธรรมะเป็นผู้นำเขา ฉะนั้นเวลาเราจะกันอย่างไร อย่างเช่นหลวงตาเห็นไหม ท่านจะไม่พูดนะ ท่านจะไม่บอก ไม่บอกใคร เพราะ! เพราะอย่างนี้ เพราะคุยกันไม่รู้เรื่องไง เพราะวุฒิภาวะเขามันต่ำไง เขาคิดได้แค่โลกนี้ คิดได้แค่โลก คิดแค่ มารยาทสังคม ถ้าคิดเรื่องธรรม ธรรมคือหัวใจใจ คือ หัวใจที่พอมันแบบว่ามันกระเทือน มันสะเทือน มันรับรู้ แล้วมันมีอะไรเป็นภาระ

อย่างเช่น เรายี่ บางทีเราเสียดอก คำว่าเสียดอก หมายถึงว่าเราออก เราคิดว่ามันแปลกๆ เราป่วยไข้หรือยัง คำว่าเสียดอกนะ มันมีอาการของใจใจ มันมีความรู้สึกมันถึงต้อง.. พอไปบอกนะ ถ้าพระที่มีชื่อเสียงนะ พอไปบอกโยมว่า “โยม อาตมาป่วย” อย่างนี้ วัดพังเลยนะ เพราะเขาเป็นห่วงไง ป่วยก็บอกเขาไม่ได้นะ ป่วยต้องเงียบ แล้วรักษาเราให้หาย พอหายเสร็จแล้ว เอ้อ เราป่วยเราหายแล้ว (หัวเราะ) คือ ไม่ให้เขาเข้ามายุ่งไง

ถ้าบอกว่าป่วยนะ ถ้าอาจารย์เวลาท่านดำรงชีวิต เราอยู่กับท่านเราดูท่าน เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยนะจะไม่บอกใคร แล้วท่านพูดเลยนะ เวลาพูดกับพระ ท่านบอกว่า เราป่วยจะ

บอกใครไม่ได้หรอก เพราะบอกใครแล้ว เพราะทุกหัวใจเขาอยู่ที่เรา ทุกหัวใจเขาเคารพ ศรัทธา ถ้าบอกไปแล้วนะ อย่างน้อยหัวใจเขาต้องหวั่นไหว

อย่างเช่น อาจารย์เราเจ็บไข้ได้ป่วย เราจะหวั่นไหวไหม ถ้าบอกไปมันไม่มีประโยชน์อะไรเลย ฉะนั้นเจ็บไข้ได้ป่วยแล้วเฉย รักษาตัวเอง พอหายแล้วค่อยบอกว่า “เออ เราป่วย เราหายแล้ว” ถ้าบอกว่าป่วยนะ ยุ่งเลย นี่ไง นี่เป็นกรรมเห็นไหม “กรรมกับโลก”

แต่ถ้าเป็นโลกไม่ได้นะ โอ๊ย เจ็บไข้ได้ป่วยนะ ไม่มาเยี่ยมไม่มาดูแลนะ น้อยใจ โอ๊ย ไม่มีใครมาดูแล น้อยใจ แต่คนที่มีคุณธรรมนะ ป่วย ป่วยเป็นเรื่องธรรมดา ธรรม โอสธ ถ้ารักษาหายแล้วรักษาไปเพราะมันธรรมดา ร่างนี้ ร่างกายมันเป็นเรือนร่างของโรค เป็นที่อาศัยของโรค ถ้ารักษาโรคหายแล้วนะมันก็คือหาย ไม่หายก็คือกรรม ไปบอกเขา ไม่บอกเขาก็เท่านั้น มานะ มากี่ โอ๊ยๆ คือว่ามาโอ้กัน แล้วโอ้แล้วหายไหม โอ้ ไม่ช่วยอะไรว๊าย เออ มันจะหายไม่หายมันอยู่ที่ยาใช่ไหม

แล้วโยมมาเยี่ยมมากันอะไร ก็มาให้กำลังใจ มาโอ้กัน แล้วกำลังใจพระอรหันต์ ต้องการไหม พระอรหันต์เต็มสมบูรณ์แล้วนะ พวกนั้นมันเป็นเรื่องข้างนอก ที่นี้คนมัน มุมมองต่างกัน เรื่องกิริยาเหมือนกัน กิริยา ไซ้ พุคนี้มันวลก็ได้ พุคอ่อนหวานอย่างไรก็ได้

แต่อ่อนหวาน ถ้าประสาเรานะ นี่พูดภาษาเราเลยนะ เรียกว่าคัจฉจิต คนคัจฉจิตไม่ออกมาจากตามความเป็นจริง ธรรมะมันจะเป็นอย่างนั้นไหม อย่างเราคิดอย่างหนึ่งต้อง พุคอย่างหนึ่ง มันคัจฉจิต พอคัจฉจิต ถ้าภาษาเราเลย มันก็อกุศล มันตอแหล

แต่ถ้าเป็นธรรมะ มันก็อีกละนะ ธรรมะมันก็มีแบบว่าเด็กๆ ไซ้ไหม อย่างดูตอนเช้า เด็กๆ ลี เออ โอ้เหมือนกัน มาให้ยาคุลท์ โอ้ เพราะอะไร เพราะเด็กมันยังไม่รู้มันฟัง ธรรมะไม่เป็น แต่มันพุดรู้เรื่องนะ เด็กนะ แค่ขบ สอ่ขบ มันพุดไม่รู้เรื่อง แต่มันสื่อความหมายกับเราได้แล้วนะ ใจมันรับรู้แล้ว

แต่มันยังพุดภาษาไม่ได้ เด็กมันรู้ได้ มันวางใจได้ คูสิ คูพระให้ แล้วเวลาพระให้ สังเกตได้ไหมว่า เด็กมันจะเอาเราคนเดียว เพราะอะไรรู้ไหม มันบอกพระองค์อื่นไม่ได้ ให้มัน พระเหมือนกันนะ พระองค์อื่นไม่ให้ มันก็ไม่เข้าไปหา

อ้าว เด็ก มันไปหาองค์อื่นใหม่ มันวิ่งมาหาเราเพราะอะไร เพราะเข้ามาได้ยากคลุกไปหาองค์อื่น องค์อื่นเราห้ามไม่ให้ให้ เพราะองค์อื่นเราห้ามเลย ห้ามเด็ดขาด เพราะถ้าเราไม่อยู่จะทำกลับหลังเราไม่รู้

แต่ต่อหน้า เรารู้เลยนะ เอ็ง พวกพระทั่วไปไม่ควรให้ ไม่ควรให้เพราะอะไร เพราะใจเรายังหวั่นไหวอยู่ ใจเรายังโยกคลอนอยู่ เราทำอย่างนั้นไม่ได้ ใจโยกคลอนอยู่ คือ มีลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะชัง ลำเอียงเพราะพวกเรา ลำเอียงเพราะพวกเขา อย่างนี้ไม่ควรทำ ถ้าหัวใจเรายังหวั่นไหวอยู่ ยังลำเอียงอยู่ อย่าทำ

มันจะเป็นผลย้อนกลับมา ทำให้ใจดวงนั้นเดือดร้อน เพราะเราให้ไปแล้วอย่างนี้ คำว่าลำเอียงใช่ไหม เอ้ ให้แล้วถูกไหม ให้คนนี้ถูกไหม แต่ถ้าใจมันเป็นธรรมแล้วนะ ไครมาก่อนได้ก่อน ไครมาทีหลังอดเอา ดิดไว้พรงนี้ให้ไหม ดิดไว้ก่อน ดิดไว้ก่อน เวลา มันหมดนะ ดิดไว้ก่อนเลย มันเป็นธรรม

คือ ถ้ามาก่อนก็ให้ก่อน มาทีหลังมีก็ให้ตลอด ถ้าไม่มีนะ ดิดเอาไว้ก่อน เตี่ยพรงนี้ให้ ๒ ขวด หนึ่งมันไม่เสีย คนให้มันไม่หวั่นไหว มันไม่มีปัญหา แล้วคนรับก็ไม่มีปัญหา

นี่พูดถึงมูมมอณะ การแสดงออก แล้วโลกมองไม่ออก โลกมองไม่ออกหรือโลกไม่เข้าใจ เพราะอะไร กิริยาเหมือนกิริยา แต่ถ้าคนที่มีธรรม พระที่มีคุณธรรมนะ กิริยาเหมือนกัน แต่มันแสดงออกต่างกัน รู้ได้ หลวงตาท่านพูดประจำ คนที่มีธรรมะนะ ปิดขนาดไหนนะ แสดงออก เห็นได้ คนที่ไม่มีนะ พูดมากกว่านั้นอีก ผิดหมดเลย พูดธรรมะผิดหมด เพราะมันพูดอย่างไร มันสรุปแล้วนะ เพื่อผลประโยชน์

พระอนาคานะ กิเลสของพระอนาคาอยากดัง อยากให้เขายอมรับ อยากคิดในลาภสักการะ พระอนาคานะ ไปดูในพระไตรปิฎกสิ พระอนาคา กิเลสพระอนาคา ๕ ข้อมานะไง พระอนาคามีอะไร มีมานะทิฐิใช่ไหม เพราะเป็นสังโยชน์เบื้องบน พระอนาคายังละ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชาไม่ได้ สังโยชน์เบื้องบน ๕ ข้อ

มานะ มานะสำคัญตน ใหญ่กว่าเหนือกว่า อยากใหม่ แล้วอยากไม่อยากธรรมดาด้วยนะ อยากแบบละเอียดย อยากอยู่ข้างใน อยากอยู่ข้างใน อยากอยู่ลึกๆ ใจ ไม่แสดงออกนะ ไม่แสดงออก คนข้างนอกดูไม่ออก

แต่ถ้าพระเหนือกว่ามองทีเดียวนั้น มันไม่ได้อยากหยาบๆ ใจ ความอยากมันมีตั้งหลายระดับ ทีนี้พระอนาคาจิตมันปล่อยหมดแล้ว ฉะนั้นมันยังมีกิเลสอยู่เลย ถ้าอย่างนั้นทำไม่ได้ สิ่งที่ยังมองได้สังคมเข้าใจไม่ได้ สิ่งที่ยังมองเข้าใจไม่ได้ ธรรมะมันถึงเหนือโลก ธรรมะใจ ใจที่สูงกว่าจิตใจที่ต่ำกว่าขึ้นมาๆ แต่ใจที่ต่ำกว่ากับต่ำกว่ามันก็คลุกกันอยู่อย่างนั้นนะ แล้วปัจจุบันนี้เป็นอย่างนั้น

ตอนนี้ใจสังคมเราถึงเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้เพราะอะไร เพราะพระพูดอย่างนั้น พระพูดอย่างนั้น พระเชื้อมด เราบางทีเล่นแรงนะ วันนั้นพวกเด็กๆ มาจากสภาพพัฒนา มาถามปัญหานี้ เรื่องภาวณา แล้วเราบอกว่าไอ้พวกนี้มันอารมณ์สร้าง ใจ มันเป็นธรรมะใหม่ ใจ แต่ก็แบบว่าให้ทำเป็นปัจจุบันสิ ก็ตำรามันเขียนอย่างนี้

ตำรานะ คือว่า เขาคิดใจ เขาคิดในตำรา เพราะเขาคิดตำราปั๊บ ธรรมดาเราทำอะไรก็แล้วแต่ ทุกคนทำอะไรอยากได้คะแนนใหม่ ทำอะไรทุกคนอยากได้คะแนนหมด

ทีนี้พอตำรามันถือคะแนนใจ พอเราทำปฏิบัติแล้วมันก็จะเอาตำรานั้นมารองรับใจ ทีนี้ตำรามันผิดนะ โอ้ เราใส่นะ ตำราสัต์มันเขียน เจียบเลขนะ คนเขียนก็ใครมันเขียนมา แล้วเขียนมาอย่างนี้ แล้วมึงไปเชื่อตำราอย่างนั้นได้อย่างไร นี่เราพูดด้วยเหตุผลใจ

ทีนี้อย่างประสาเรา ตอนนี้นะ นี่แนวทางวิชาการที่ออกมาๆ ปรัชญา ปฏิบัติ ปฏิเวธ ทีนี้ปรัชญาแผนที่ยึดติด แผนที่ยึดติดมันจะชี้ไปไหน แผนที่ยึดติดหมด ถ้าแผนที่ยึดติดมันจะชี้ไปที่ถูก ทีนี้พอแผนที่ยึดติด นี่มันไม่มีวุฒิภาวะ มันก็ยังยึดแผนที่ถือว่ามันถือแผนที่มา

ไอ้เราพูดพูดจากความรู้สึกไม่มีแผนที่ อ้าว เขามองกันอย่างนั้นนะ แต่แผนที่ถูกก็ดูมาหมดแล้ว แผนที่นั้นถูกก็ใช้มาหมดแล้ว แล้วถูกลงมาในพื้นที่ด้วย แล้วถูกไปจัดการมันเรียบร้อยหมดแล้ว แล้วเราถึงย้อนกลับมาได้ว่าแผนที่ถูกหรือว่าแผนที่ผิดใจ คนเข้ามาในพื้นที่ มันจะตัดสินแผนที่ที่ถูกผิดได้อย่างไร แผนที่มาจากทุกคนก็ต้องว่าอ่านตามแผนที่นี้แหละ

แต่ถ้าเราลงไปในพื้นที่แล้วกลับมา เฮ้ย แผนที่มันเขียนบกพร่องตั้งเยอะแยะ ตรงนี้มันก็ไม่ได้เขียน ตรงนี้มันก็ไม่ได้บอก ตรงนี้มันก็ไม่มี แล้วที่มันเขียนมันก็ผิดด้วย เพราะเราเข้าไปแล้ว มันผิด พิกัดมันชี้ไปมันผิดที่มันไม่ตรงที่ มันรู้หมด

ถ้าเราเข้าไปในพื้นที่แล้ว เรามาดูแผนที่เรารู้เลยว่าแผนที่ถูกหรือผิด แล้วนี่บอกว่าแผนที่ผิดก็ไม่ยอมรับ แล้วเวลาทางวิชาการเห็นใหม่ ต้องเชื่อ ต้องเชื่อเอกสาร ต้องเชื่อหลักการ เอกสารมันเขียนมาผิดก็ผิดกันหมด

เราถึงสงสัยมาก สงสัยชาวพุทธมาก แล้วเวลาจะให้เขียนนะ บอกว่าอย่างเราให้เขียน ให้เขียนก็อย่างไรงี้เขียนไม่ได้ เขียนไม่ได้เพราะอะไร เขียนไม่ได้ดูอย่างพระพุทธรูปเจ้า พระพุทธรูปเจ้ามันเป็นความจริงอันหนึ่งใช่ไหม เวลาท่านแสดงออกมามันเป็นตัวอย่าง เหมือนกับหนังตัวอย่างกับหนังเต็มเรื่อง

หนังตัวอย่างเขาเอาแต่ตัวอย่างมาให้ดูใช่ไหม นี่ก็เหมือนกัน เวลาแสดงออก ศิลปสมาธิ ปัญญา แล้วในศิลปมันมีคืออะไร ในสมาธิมันเป็นอย่างไร ปัญญามันเป็นอย่างไร โอ้โฮ มันยังอีกมหาศาลเลย แล้วเลยบอกไว้เป็นหลักใจ

นี่บอกไว้เป็นหลัก พอมียึดหลักใช่ไหม มียึดตำรานั้นนะ มีเข้าไปหาตัวจริงไม่ได้แล้ว ที่นักวิชาการเถียงกันอยู่เถียงกันอยู่ตรงนี้ เถียงกันอยู่ที่วิธีการ เถียงกันอยู่ที่เครื่องดำเนิน แต่มันไม่เข้าไปถึงที่ แล้วเขาบอกตำราถูกตำราถูก เราถึงบอกว่าพุทธพจน์ไม่เถียงเลยละ แต่เถียงไว้คนอื่นพูดพุทธพจน์ เพราะพุทธพจน์ไม่เถียง เพราะพุทธพจน์รู้อยู่ว่าพระพุทธเจ้าปรารถนาอะไร

พระพุทธเจ้าท่านอยู่ที่นี้ พระพุทธเจ้าชี้บอกทางเข้ากรุงเทพฯ ชี้ไปโน้น กรุงเทพฯ มันอยู่ที่กรุงเทพฯ ใช่ไหม เราอยู่กันที่นี่ พุทธพจน์ชี้ทางเข้ากรุงเทพฯ แต่เราเอาหนังสือมาอ่าน กรุงเทพฯ ก็อยู่ที่นี้ แล้วก็คิดว่าที่นี่กรุงเทพฯ มันเป็นกรุงเทพฯ ใหม่ คือว่า อ่านแล้วก็เข้าใจว่ารู้ไง อ่านแล้วก็เข้าใจว่ารู้ อ่านธรรมะเราก็เข้าใจแล้ว รู้แล้วรู้ธรรมะแล้ว แต่ความจริงที่อ่านมานั้นนะ คือ วิธีการ ศิลป์ยังไม่เกิดเลย

เอ็งอ่านแล้วเอ็งเข้าใจ เอ็งอ่านแล้วเอ็งมีความปลอดโปร่ง มีความโล่ง นั่นคือสภาวะ สภาวะที่เอ็งรับรู้เฉยๆ ความจริงยังไม่มีสักนิดหนึ่ง แต่พออ่านเข้าไปแล้ว โอ้โฮ รับรู้ รับรู้ โห้ย เป็นอย่างไร เคี้ยวมาถามแล้ว หลวงพ่อ โน้นเป็นอย่างไร เราฟังเรื่องนี้มา

เยอะมาก มันเป็นไปได้ มันเป็นไปได้เลย เพราะยังไม่ได้ทำอะไรเลย ถ้าจะทำปั๊บ มันก็ต้อง ต้องมา เราเริ่มปฏิบัติกัน แล้วเราปฏิบัติเห็นไหม เวลาปฏิบัติขึ้นมาปัญหาจะเกิด มากมายมหาศาลเลย

อาหารนะ อาหารดักใส่ปากเข้าไป ลิ่นรับรู้รส ลิ่นรับรู้รสแล้วมันหลากหลาย คน รับ ลิ่นของแต่ละคนมันต่างกัน อย่างเฉพาะลิ่นเราเอง เรากินอาหารรสจัดปั๊บ เราไปกิน อาหารรสจืดรสกลางลิ่นไม่รู้รสเลย ลิ่นเราเอง ใจก็เหมือนกันเวลาทำสมาธิ ถ้าเรากินรส จัด คือว่า จิตมันเคลงที่ดี พอจิตมันเป็นสมาธิอยู่บ้างนะ ไม่ได้อะไรเลย ไม่ได้อะไรเลย ทั้งๆ ที่เป็นมันก็ไม่รู้ ถ้ารสจัดจิตมันจะลงลึก มันลง ถ้าวันไหนจิตดีจิตจะดีมาก

แล้วพอมันทำต่อไปเห็นไหม พอทำต่อไป มันก็เป็นสมาธิ เพราะลองได้อาหารใส่ ปากนะ ลิ่นรับรู้รสนะ เราได้เกี่ยวกินละ พอได้เกี่ยวกินนั่นคือคุณค่าของอาหารใช่ไหม พอลงไปเราได้ละ แต่มัน รสมันจางเห็นไหม เพราะลิ่นเราได้รสจัดไปแล้ว จิตก็ เหมือนกันพอรับรู้สิ่งใดต่างๆ เห็นไหม มันนึกว่ามันไม่ได้อะไร แต่ความจริงมันได้ เพราะความจริงได้แล้วเพราะอะไร เพราะเราทำอยู่นี้ เวลาเราปฏิบัตินะ เรานั่งสมาธิ ภาวนาเพื่ออะไร ถ้าเพื่อสงบ เราต้องการความสงบ

นี่ความสงบ ผลของความสงบน้ำเต็มแก้ว น้ำมันถึงเต็มภาชนะแล้ว ขนาดไหน มันจะเพิ่มปริมาณน้ำไม่ได้แล้ว เพราะภาชนะมันเต็มแค่นั้น สมาธิเราทำขนาดไหนนะ อธิปนาสมาธิเย็นหมดว่างหมดขนาดไหน อยู่แค่นั้น! อยู่แค่นั้น! แต่ตัวนี้สำคัญมาก สำคัญมากเพราะทำอย่างนี้ปั๊บ น้ำเต็ม น้ำเต็มๆ ภาชนะ คำว่าน้ำเต็ม เอ็งดูสิ ภาชนะน้ำเต็ม เอ็งเอาอะไรใส่ไปได้ไหม ใส่ไปมันล้นหมด น้ำล้นทันทีเลย

ถ้าจิตเอ็งอิมเต็มแล้ว อารมณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เป็นกิเลสมันเข้าไม่ได้เลย สมาธิมัน ถึงมีความสำคัญตรงนี้ไง เพราะเป็นสมาธิปั๊บจิตมันจะสบายว่างตลอดเวลา กิเลสเข้า ไม่ได้หรอก กิเลสจะเข้าได้ต่อเมื่อน้ำมันพร่อง พอ น้ำพร่องมันมีที่ว่าง เติมน้ำได้เต็ม สิ่ง ใดๆ ได้ใช่ไหม พอสมาธิเราเสื่อมกิเลสมันโถมเข้ามาได้แล้ว นี่พอลม พอสมาธิเราเสื่อม ปั๊บ อ้าว เฮ้ย นิพพานกูทำไมเสื่อม แล้วนิพพานกูเสื่อมแล้วเพราะอะไร เพราะว่ามันมีที่ ว่างแล้ว

ทีนี้ถ้านิพพานไม่เสื่อม เห็นไหม ถ้านิพพานไม่เสื่อม มันจะมีปัญญาอย่างไร ปัญญาที่มันออกหรือคั่น นี่ปัญญาออกหรือคั่น เพราะเราเป็นคนเติมน้ำในภาชนะนั่นเอง

แล้วเราคนเอาน้ำในภาชนะนั้นออกไปใช้ประโยชน์เอง พอเอาน้ำจากนั้นไปใช้ประโยชน์
ขึ้นมาแล้ว ประโยชน์ที่จะทำอะไร ผลเกิดจากน้ำนั้น หรือที่เราทำขึ้นมา เรารู้เอง ชัดเจน
มาก เพราะฉะนั้นเริ่มต้นขึ้นมา ที่เราทำกันอยู่นี้ ที่เราทำนะ ที่เราพูดบ่อยมาก ที่เราได้แย้ง
บ่อยมาก ต้องทำสมาธิก่อนแล้วค่อยใช้ปัญญา

เราเน้นย้ำ เพราะ! เพราะสังคมโดยทั่วไป เขาบอกว่า

๑. ไม่ต้องทำสมาธิ ๒. เขาไม่รู้จักสมาธิ

เขาไม่ต้องทำสมาธิเพราะอะไร เพราะคิดว่าถ้าใช้ปัญญาไปเลยจะเป็นประโยชน์
มาก คือเขาบอกเขาจะเรียนทางลัดสั้นกัน ลัดสั้นกันโดยที่เขาไม่รู้ ลัดสั้นกัน อย่างพวกเรา
เห็นไหม เราไปหาหมอ หมอที่เขาเป็นผู้รักษา เขาจะให้เราเข้ากระบวนการการรักษาเลย
แล้วมันรักษานานหายช้าไหม

แล้วถ้ามาหาเรา เราหมอเถื่อน เราบอกเลยว่านอนเฉยๆ เดี่ยวหาย ชอบ ทุกคน
ชอบ ไม่ต้องรักษา นอนเฉยๆ แล้วหายเลย กระบวนการลัดสั้นไง ใช้ปัญญาไปเลย ใช้
ปัญญาไปเลย นอนเฉยๆ เดี่ยวหายเอง มันเป็นไปได้ เราถึงบอกให้ทำสมาธิ ที่เรา
พยายามจะเน้น เราจะเน้นทุกๆ คน ต้องทำสมาธิก่อน คือว่า ถ้ามาหาหมอบีบ หมอ
ประจำบ้านต้องตรวจเช็กก่อนว่าคนป่วยเริ่มต้นเป็นโรคสิ่งใด แล้วส่งไปเฉพาะทาง

นี่ก็เหมือนกัน เราเข้ามาบิ๊บ เราต้องทำสมาธิก่อน ถ้าสมาธิเป็นไปได้แล้ว
กระบวนการเราเป็นโรคอะไร ถ้าสมาธิมันเป็นไปได้แล้วช้าไหม เราจะไปค้นคว้าเราจะเป็น
โรคอะไร โรคนั้นก็ส่งไปเฉพาะทางนั้น โรค คือ จริตใจ ถ้าเรากระบวนการเราทำแล้ว
จริตเราเป็นอย่างไร เราทำได้อย่างไร ส่งไปทางกระบวนการนั้นเลย แต่ถ้ามันยังทำสงบ
ไม่ได้ มันกระบวนการยังไม่รู้ว่าตัวเองเป็นโรคอะไร นอนเฉยๆ เดี่ยวหายเอง

เราเน้นมาก เพราะ เพราะอะไรรู้ไหม ไม่ใช่ว่า พูดแล้วเดี๋ยวจะหาว่าอวดใจ เพราะ
เรารู้ว่าสังคมตอนนี้ กระแสอะไรมันแรง กระแสหลักกระแสที่เขาสอนกัน อะไรมันแรง
เราถึงบอกสิ่งที่กระแสเขาเป็นไป แล้วสิ่งที่พูดตรงข้าม คือต้องให้ทำความสงบก่อน ทีนี้
พอทำความสงบก่อนบิ๊บ กิเลสเป็นอย่างนี้นะ พอบอกบิ๊บมันก็ยึดเลยช้าไหม ต้องทำ
ความสงบก่อนไม่สงบใช้ปัญญาไม่ได้ ได้! พอจิตมันสงบบ้างเราออกมาฝึกปัญญา

ถ้าเราจิตสงบเราจะรอให้สงบแล้วค่อยวิปัสสนา นี่เราพูดบ่อย ที่เราพูด เวลาโยม มาถามใช้ไหม หลวงพ่อ ใช้ปัญญาอย่างนี้ๆ เป็นวิปัสสนาหรือยัง เราบอกยัง แต่คำว่ายัง ปับเขากลัวผิดใจ เขาต้องเอาจิตสงบก่อนแล้วค่อยวิปัสสนา จิตสงบแล้วใช้ปัญญาได้ คือ ปัญญาอย่างนี้มันก็เป็นปัญญาส่งเสริมให้จิตเป็นสมาธิอยู่นั่นแหละ เพราะจิตมันยังไม่ เป็นอิสระ พอจิตมันเป็นอิสระแล้ว พอจิตอิสระจิตสงบพอสมควรแล้ว

จิตถ้ามันเห็นกายนะ จิตมันรำพึงไปเห็นกาย เห็นกายนะ เห็นกายเวลาจิตเรา มันคง เราพิจารณากาย เราพิจารณากายด้วยการนึกคิด การใช้ปัญญาตามข้อตามกาย อย่าง นี้เราบังคับจิตให้อยู่ในกาย มันก็อยู่ในวงกาย มันผลที่มันรู้เท่าแล้วมันก็ปล่อย นี่เป็น สมณะ แต่ถ้าจิตมันปล่อยจนเห็น พอมันปล่อยจนถึงเต็มที่แล้วนะ จิตเห็นใหม่ กาย เวทนา ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นได้ทั้งสมณะเป็นได้ทั้งวิปัสสนา

เป็นสมณะอย่างเช่น เช่น เราคิด อ้อๆๆ คำบริกรรมไง บริกรรมว่ากระดูกๆๆ อ้อๆๆ นี่คำบริกรรม นี่คือผลของมัน ผลของมันก็คือสมณะ เพราะมันเป็นสมาธิ แต่ถ้า พอมันเป็นสมาธิแล้วใช้ไหม พอเป็นสมาธิแล้ว พอจิตมันสงบแล้ว พอเห็นกาย เห็นกาย มันไม่เห็นเหมือนแบบที่เราบริกรรมละ มันเห็นด้วยตาของใจ กิเลสมันอยู่ที่ใจ พอใจมัน เห็น เห็นสิ่งที่มันยึดติด จิตได้สำนึกของคน มันจะว่าสิ่งที่เราตอบสนอง สิ่งที่คุณรู้สึก อะไรนี้เป็นของเรา จิตได้สำนึกมันบอกว่ากายนี้เป็นเรา

ทิฐิ ทิฐิจิตมันเห็นผิด มันเห็นผิดเพราะอะไร เพราะมันเป็นข้อเท็จจริง คำว่าจริง คือว่ามันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง คือเป็นธรรมชาติอันหนึ่งว่า เช่น เราหาเงินมา เราเป็นคน หาเงินมา เงินในกระเป๋าเราเป็นของเราไหม เราก็ต้องว่าเป็นของเราสิ เงินที่หามาเป็นของ เราไหม เป็น! เป็นแน่นอน แต่ในธรรมะ ในปรมัตถธรรม มันเป็นหรือเปล่า มันเป็น เพราะมันมิใช่จ่ายใช้ไหม ทีนี้จิตของเรามันมีวิชา มันเวียนตายเวียนเกิด มันเกิดโดย ธรรมชาติ เกิดโดยสมมุติ มันเกิดมา มันก็ต้องเป็นมันธรรมดาแน่นละ

แล้วเราไปศึกษาธรรมะ ธรรมะบอกว่ากายนี้ไม่ใช่เรา อะไรก็ไม่ใช่เรา ถ้าไม่ใช่ เราเป็นพระโสดาบัน มันก็นึกว่ากูก็ไม่ใช่เราละ โอ้ ไม่ใช่ละ ไม่ใช่ แต่ใช่ เพราะอะไร เพราะความฝังใจมันใช่ แต่ศึกษามาไม่ใช่ พระพุทธเจ้าบอกไม่ใช่ กายไม่ใช่เรา ชีวิตไม่ใช่ เรา ก็เอ้อ ไม่ใช่ๆ

แต่ใจมันใช่! ใช่! อย่าหลอกตัวเอง พอมันใช่ขึ้นมา พอจิตมันสงบเข้าไป พอจิตมันสงบเห็นไหม มันเป็นเอกภาพ มันเป็นตัวของมันเอง แล้วพอมันไปเห็นเข้า โอ้โฮ มันสะท้อนใจมากนะ สะท้อนใจมาก พอสะท้อนเพราะอะไร เพราะว่าสิ่งที่มันเป็นเราๆ พอมันเห็นเข้าไป

คุณสิ เวลาเรานั่งอยู่นี้นะ บางทีเราเห็น เห็นเป็นซากศพนอนอยู่ข้างหน้า ผู้ที่ปฏิบัติใหม่ๆ งงนะ เราเคยเป็น นั่งอยู่ เห็นศพมันนอนอยู่ข้างหน้านะ จิตเป็นสมาธินะ มันจะเห็นด้วยสำนึกและคิดว่า เพราะว่าเราไม่ได้เคยนึกคิดอะไรเลย

“พุทโธอย่างเดียว”

พอจิตมันสงบไปแล้ว เห็นซากศพนอนอยู่ข้างหน้า มันก็แปลกใจ ในใจมันเห็นนะ แล้วมันก็สงสัยตัวเองนะ “เอ๊ะ นี่ใครวะ” เห็นศพนอนอยู่ข้างหน้า แล้วมันก็ถามตัวเองในสมาธิ “เอ๊ะ นี่ใครวะ” มันก็ตอบไม่ได้นะ

แล้วเราลองพลิก มันหงายมันก็หงายอย่างนี้ เอ๊ ซากศพแข็งเป็นท่อนไม้เลย นอนอยู่ข้างหน้า พลิกไปพลิกมา “เอ๊ะ มันใคร” มาคิดคุณะเป็นใคร พอออกจากสมาธิไปถามอาจารย์

“อาจารย์ผมเห็นซากศพนั้นเป็นใคร”

โดยสามัญสำนึก เราเห็นใช่ไหม มันก็ต้องเราเห็น เรามองเห็นโยม เราก็ต้องว่า โยมกับเราไม่ใช่คนเดียวกัน มันก็ต้องเป็นโยม อาจารย์ตอบมาว่า

“ก็มึงเห็นตัวมึงเองไง”

มันถึงง มนยังงงใหญ่เลยนะ เอ๊ะ ก็เราเห็นคนนอนอยู่ข้างนอก มันเป็นเราอย่างไร

เวลาปฏิบัติใหม่ๆ เราเป็นตั้งแต่ภavanaไม่เป็นนะ จนภavanaเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา พอไปเห็นศพมันถึงง ไปถามอาจารย์ อาจารย์บอกว่า มึงก็เห็นตัวมึงเองไง มันก็ฟังเฉยๆ นั่น แต่จิตได้สำนึกมันก็ค้ำนนะ ก็ตัวกูได้ยังไง ก็กูเห็นคนมันนอนอยู่ข้างหน้ากู มันจะเป็นกูได้ยังไง จิตได้สำนึกมันค้ำน!

แต่เวลาอาจารย์ตอบมา เราก็ไม่มีเหตุผลจะเถียงท่าน แต่จิตได้สำนึกมันค้าน มันจะเป็นเราได้อย่างไร ก็ดูเห็นมันนอนอยู่ข้างหน้าเห็นในสมาธินะ

แล้วพอภาวนาไปเรื่อย ภาวนาไปเรื่อย พอภาวนาไปถึงที่สุด มันก็ใช่จริงๆ แต่เรา วุฒิภาวะเรายังไม่รู้ ก็คือไม่รู้ เวลาเรามาสอนพวกโยมประจำเห็นใหม่ พวกโยมโดย ความคิด ทุกคนไม่อยากจะเห็นกาย เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเห็นกาย คิดว่ากายคือ “ผี”

เพราะเห็นผี เห็นผีคือเห็นซากศพ เห็นลึนยาวๆ เห็นตาลถน ก็โอ้โฮ กลัวผี ก็ไม่อยากจะเห็นกาย เขาไปคิดกันอย่างนั้น เราถึงรับประกัน โอ้เราเห็นตาลถน ไปเห็นผืนนั้น เราไปเห็นจิตวิญญาณ เขาเข้ามาแสดงตัวให้เราดู เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เราไม่ได้ตั้งใจ เขา มาให้เห็นให้ดูใจใหม่ มันเป็นเวอร์เป็นกรรม

แต่ถ้าเราภาวนาอยู่ พอจิตเราสงบ มันเห็นโดยธรรม สังขธรรม อริยสัจ ถ้าจิตเราไม่สงบ จิตเราไม่เป็นเอกภาพ จิตเราจะไม่สามารถเห็นได้ จิตที่เราเห็นมันเห็นโดยสังขธรรม เห็นโดยความเป็นจริง ในหลักธรรมของพระพุทธเจ้า มันไม่ใช่เห็นโดยจิตวิญญาณของเรา เพราะเราฝึกสมาธิใช่ไหม เราเป็นศากยบุตรใช่ไหม เราภาวนาใช่ไหม แล้วเรากำลังทำสมาธิใช่ไหม พอจิตเรามันเป็นไป พอเป็นไปถ้ามีवासนามันจะเห็นกาย นี่เห็นนะ

ถ้าवासนาบางคนสร้างมาไม่เหมือนกัน เพราะवासนา คนหนึ่งพิจารณาจิตสงบแล้วเห็นกาย เราภาวนาด้วยกัน แต่เราจิตสงบแล้ว เราवासนาต่ำกว่าอย่างไรมันก็ไม่เห็นไม่เห็นวิธีแก้ก็ต้องรำพึง รำพึงหมายถึง คิดในสมาธิ สมาธิคิดได้ เพราะโดยปกติเราคิดเห็นใหม่ มันเป็นจิตกับความคิด พลังงานกับความคิดมันเห็นภาพมันทำงานด้วยกัน แต่จิตสงบแล้วตัวมันเองมันคิดได้อย่างไร มันคิดได้อย่างไร มันก็รำพึงโดยตัวมันเองเหมือนเรานึก ความคิดเราไม่ต้องนึกมันก็คิดเองเลยนะ

แต่เวลาเรานึกเพราะอะไร เพราะเรานึกขึ้นมา รำพึงขึ้นมาก็รำพึงขึ้นมาจากสมาธิ พอสมาธิ รำพึงเรื่องกาย ถ้ากำลังมันพอมันจะเห็นได้ คือว่าถ้าคน วุฒิภาวะมันต่ำกว่า มันพยายาม มันต้องมีสิ่งที่จุดประกาย สิ่งที่น่าไปให้เห็นเหมือนกับคนที่มึนवासนาเห็นใหม่ การภาวนามันอยู่ที่वासนาของคนมันไม่เหมือนกัน แต่ถ้าพอจุดประกายหรือเริ่มต้นทำได้ จับได้ เราเริ่มต้นได้ มันมีช่องทางไปได้ละ

ทีนี้พอช่องทางไป พิจารณาไป พอพิจารณากายไป ถ้าจิตมันดี พิจารณากายไป กายมันจะสู่สภาวะมันจะแปรสภาพ จากอุคหนิมิต คือ เห็นภาพที่มันเป็นท่อนไม้ เห็นเป็นท่อนไม้นะ ให้มันพลิกให้มันแปรสภาพ ถ้าจิตมีกำลัง มันจะเปื้อยเน่า มันจะผุพังของมันไป มันจะสู่สภาพเดิมของมัน นั่นคือ “ไตรลักษณ์”

ถ้าเป็นไตรลักษณ์ เหมือนเด็กเลย เด็กมันถือของเล่นของมันอยู่ แล้วของเล่นในมือมัน มันย่อยสลายไปต่อหน้ามัน เด็กมันจะทิ้งไหม นี่เด็กมันเป็นเด็กที่มันไม่มีสติ มันรับรู้สิ่งนี้ไม่ได้ เด็กเวลามันเล่นของเล่นมันอยู่เห็นไหม แล้วของเล่นมันย่อยสลายต่อหน้ามัน มันจะตกใจไหม

แต่จิตมันเป็นไข่มุข จิตมันเป็นจิตมันสร้างภาพอย่างนี้ขึ้นมา สิ่งที่จิตมันคิดขึ้นมาเรื่องของกาย แล้วมันแปรสภาพสู่สภาวะของมัน คือนิสสภาวะปกติของมัน โอ้อโฮมันทิ้ง เอ๊ะ เอ๊ะ พอมันทิ้งขึ้นมา นี่ๆ มันคลาย มันคลายความยึดมั่นถือมั่น มันจะคลายของมันบ่อยๆ มันเป็นของมัน พอมันคลาย พอคลายปั๊บนะ ถ้าคนไม่เป็นนะ พอคลายปั๊บนะ โอ้อโฮ “ขนาดเป็นสมาธิทุกคนก็หลงว่าเป็นนิพพานแล้ว”

พอพิจารณาไป แปรสู่สภาพเดิมนะ เขาเรียก ตังคละ คือ มันปล่อยวาง เพราะเหมือนเรายืนอยู่บนเก้าอี้แล้วแตก เก้าอี้มันโค่นทำลายไป เราจะยืนอยู่บนอากาศได้อย่างไร มันก็หายไปหมดเลย ตังคปะหาน

พอถึงที่สุดนะ มันแยกออกสู่สภาพของมันนะ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ พัวะ! โสดาบันเลย สักกายทิฏฐิ

สักกายทิฏฐิเห็นไหม ทิฏฐิผิด ทิฏฐิ ความเห็นว่ากายเป็นเรา มันอยู่ที่จิตได้สำนึก พอสังจะความจริง เพราะมันย่อยสลายจนเห็นสังจะความจริงหมดแล้ว ถ้ามันปล่อย เขาเรียก ตังคปะหาน ตรงนี้ติดกันมาก พอมันปล่อยชั่วคราว พอปล่อยแล้ว โห่ สมาธิยังมีความสุขเลย แล้ววิปัสสนาไปทำไมมันยังสุขมากขนาดนั้น พอยังสุขมากขนาดนั้นปั๊บ มันก็นึกว่านี่เป็นมรรคผล นี่มันตังคละ คำว่า ตังคปะหาน คือ มันประหารชั่วคราวใจ

เหมือนเราซักเสื้อผ้าทำความสะอาดแล้ว แล้วเรามาใส่อีกมันก็เลอะอีก ก็ต้องซักอีก เสื้อผ้าซักทุกวัน แล้วก็ใส่ทุกวันนะ ก็ซักอยู่นั่น ถ้าเราซักเสร็จ ทำให้เสร็จ เก็บใส่ตู้เสร็จ ล็อกเสร็จ ไม่ใช่อีกเลย จบ

ตักทกปหาน เวลามันขาด ขาดเลย สังโยชน์ขาดเลยกลับไปสู่สภาวะเดิม นี่ใจไม่มีวันเสื่อมเลย ไอ้ที่ว่าเจ็บไข้ได้ป่วยนั้นเวทนานะ ชั้น ๕ นะ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เวทนา เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา เวทนาไม่มีทุกข์ ทุกข์ไม่มีในเวทนา เวลามันขาดแล้ว พระโศคาบันเท่านั้นถึงจะขาด

นอกนั้นยังชั่วคราว คำว่าชั่วคราว พอว่าชั่วคราวปั๊บ คำว่าชั่วคราว ทีนี้เวลาขาดมันขาดคนเดียว นี่คำว่าขาดคนเดียว พอเราก็จะให้ค่าเรา เราก็จะหลงนะ ทุกคนจะหลง เพราะครูบาอาจารย์บอกว่าเวลาขาดขาดได้คนเดียว เวลาจบนี้ กับข้าวทำสุก สุกได้คนเดียว วัตถุดิบพอสุกแล้วมันจะดิบอีกไม่ได้

นี่พอจะสุข พอเราวิปัสสนาไป พอมันปล่อยวางชั่วคราวเราเข้าใจว่ามันสุกแล้วของมันดิบ อย่างเช่นเมล็ดพันธุ์พืช ถ้ามันดิบเอาไปปลูกมันก็จะงอกอีก นี่เหมือนกันพอว่ามันปล่อยแล้วมันก็สุขมาก มีความพอใจมาก พอมันเสื่อมนะมันก็จะงอกอีก พองอกอีกก็เกิดอีก ก็สู้กันอีก คนหลงกันเยอะคนติดกันเยอะ

ทีนี้พอคิดเวลาติด อย่างที่เราพูดเรื่องเมื่อกี้เรื่องชาคศพ เราเองเราก็ไม่รู้ ไปถามอาจารย์ อาจารย์บอกว่า “ก็มึงเห็นตัวมึงเองไง” คือว่าเราเห็นกาย

เราก็คิดในใจ “เห็นกายที่ไหนวะ กูก็นั่งอยู่ เอ๊ะ กูไปเห็นชาคศพข้างนอกมันจะเป็นกูได้อย่างไรวะ”

มันยังเถียงนะ เราเป็นคนเถียงมาแล้ว เราเถียงมาในใจ ทีนี้พอสุดท้ายพอมันเป็นไปแล้ว พอภาวนาไปแล้ว อ้อ จริงหมดเลย แล้วพอมันขาดแล้วมันรู้ว่าขาด นี่ถ้าเรายังไม่เป็นไปมันจะเป็นอย่างนั้น

นี่ย้อนกลับมาตรงนี้ ย้อนกลับมาที่ว่าเวลาภาวนาไปมันจะเกิดอาการต่างๆ ความเกิดอาการต่างๆ มันเหมือนกับคนฝึกงาน ข้าราชการใหม่ คนทำงานยังไม่เป็น การมาฝึกงานยากมาก แต่พอฝึกงานเป็นแล้ว มันจะไปได้

นี่เรามาฝึกงานแล้วนี่ มันจะจับพลัดจับผลู มันจะมีความผิดพลาดบ้าง มันต้องมีความเข้มแข็ง การปฏิบัติที่มันยาก มันยากตอนเริ่มต้น เริ่มต้นคือเราทำงานไม่เป็น ถ้าทำงานเป็นได้นะ มันจะก้าวเดินไปเรื่อยๆ มันจะเป็นไปได้ มันยากตรงนี้ใจ

มันยากเพราะมันมีอาการอะไรต่างๆ ที่เกิดขึ้น มันเป็นอาการทั้งนั้น อย่างที่พอภาวนาไปจิตมันปล่อยบ้าง จิตมันเป็นไปบ้างมีอุปสรรคบ้าง นี่มีอุปสรรคบ้าง มันอยู่ที่ตัวเราจะรักษาตัวเรานะ นี่เราปฏิบัติ เรานะ ตอนเราปฏิบัติใหม่ๆ ส่วนใหญ่แล้ว เราจะไม่ยอมอ่านหนังสือทางวิชาการ

แต่เราจะอ่านหนังสือประวัติครูบาอาจารย์ เพราะประวัติครูบาอาจารย์ มันเป็นประสบการณ์ตรงของครูบาอาจารย์แต่ละองค์ที่ท่านปฏิบัติมา เราชอบมาก เพราะว่าท่านปฏิบัติมาใช่ไหม เหมือนกับเราชอบมือเปิบ เรามีตัวอย่างเลย

เราอ่านปฏิปทาพระธุดงคกรรมฐาน ประวัติหลวงปู่มั่น อ่านตรงนี้เป็นตัวอย่างแล้วเอาตรงนี้เป็นที่ตั้ง แล้วเราเดินตามนั้นเลย ฉะนั้นพอเดินตามนั้นปั๊บนะ ในนั้นสอนไว้ว่า ฉันข้าวเสร็จแล้ว ตอนนั้นยังไม่เข้าบ้านดาบพรญาหนึ่ง ฉันข้าวเสร็จแล้วเวลาเก็บบาตร เอาบาตรเข้าไปในกุฏิ อย่าขึ้นไป เพราะเดี๋ยวมันอยากจะขอพักก่อน คือ มันอยากจะพักผ่อนก่อน วางบาตรผลักเข้าไปแล้วเอาผ้าผืนแดงไว้ผืนลมไว้ เพราะมันจะเหม็นอับแล้วเข้าทางจงกรมเลย

เราทำอย่างนั้นตลอดคนนะ ไม่มั่วสุมกับใคร อยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ เว้นไว้แต่กิจงานของส่วนรวม งานของส่วนรวมทำก่อน อย่างเช่นบางที่ อยู่ที่บ้านที่ เขาจะมีการซ่อมแซมพวกที่อยู่อาศัยเราจะช่วยงาน ถ้าอะไรเป็นส่วนรวมเราร่วมมือ แต่ถ้าเป็นงานส่วนบุคคลคือ เขาคิดของเขาเองเขาทำเอง เราจะไม่ไปยุ่งกับใครเลย เราจะภาวนาอย่างเดียว เราจะเร่งภาวนาอย่างเดียว เพราะมันต้องเอามันจะหลุดพ้นได้ มันอยู่ที่นี้ แล้วพอภาวนาไปแล้วมันจะมีอุปสรรค เราจะบอกว่า ความเป็นอยู่มันก็เป็นอุปสรรคอันหนึ่ง

ความเป็นอยู่พวกเรามันจะเป็นอุปสรรคอันหนึ่ง เพราะคนของเรา มันบางคนไม่เหมือนกันนะ บางคนชอบภาวนาเวลาที่แตกต่างกัน ที่นี้เวลาแตกต่างกันบ้าง ความสงบต่างๆ มันใช้ไม่ได้ มันกระเทือน กระเทือนกันไง ที่นี้กระเทือนกันมันต้องหลบหลีกกัน มันต้องหาที่ หาที่อยู่ของตัวเอง แล้วพอจากที่ข้างนอกปั๊บ ก็จากข้างใน จากข้างในมันก็อยู่ตรงนี้ อยู่ตรงที่ว่า ผู้นำ ผู้นำ

ถ้าผู้นำนะ จำเป็นมากนะ ถ้าผู้นำไม่เป็น มันฟังคำโจทย์ มันฟังคำถามของลูกศิษย์ไม่ออกนะ ลูกศิษย์ที่ถาม ถ้าอาจารย์ไม่เป็นนะ เพราะเราเจอบ่อยมาก พระที่มาหาเรา

มาถึงบอกให้เราแก้ไข แล้วอยู่ที่วัดทำอะไร ก็อาจารย์เขาสอนว่าจิตสงบแล้วให้พิจารณา จิตสงบแล้วให้พิจารณา เขาพูดกันแค่นั้นละ จิตสงบแล้วให้พิจารณากาย

แล้วเราถามพิจารณาอย่างไร ตอบไม่ถูก ก็ให้ทำกันไปเอง พอทำกันเองปั๊บ พอเขาทำปั๊บ เขามีปัญหาเขาถึงมาหาเรา จิตสงบพิจารณา จิตสงบขนาดไหน แล้วจิตเห็นอะไรถึงพิจารณา แล้วพอจิตเห็น เห็นจริงหรือเห็นปลอม

จิตถ้ามีรากมีฐาน จิตสงบแล้วมีพื้นฐานเห็นได้จริงนั้น คือ เห็น เหมือนเราตาเห็นได้จากดวงตาของเรา แต่ถ้าเราใส่แว่นสีละ ถ้าจิตเราบอดสีละ การเห็นมันหลากหลายมาก ไม่ใช่ว่าเห็นแล้วมันจะคือเห็นนะ แล้วถ้าอาจารย์ไม่ใช่ใหม่

อย่างเด็กเห็นใหม่ เด็กๆ มันบอกมันเห็นกายก็ได้ อ้าว มันฟังเราทุกวัน เด็กมันว่าเห็นกาย แล้วถ้าผู้ใหญ่ไม่มีวุฒิภาวะ เชื่อมันนะ อย่างเด็กมันบอกมันเห็นกายเอ็งเชื่อไหม ไอ้หยก ไอ้ยุทธ มันบอกมันเห็นกายเอ็งเชื่อมันไหม อ้าว มึงจะเอาอะไรไปวัดมัน เราไม่มีอะไรวัดมันหรอก

อ้าว เอ็งมาบอกเอ็งเห็นกาย ถ้าคนไม่เป็นนะ เห็นหรือ แล้วเห็นอย่างไร เพราะเราไม่รู้ไม่ใช่ใหม่เราก็ถามเขากลับ แต่ถ้าเป็นคนเป็นนะ เห็นกายใช่ไหม เห็นอย่างไร พอมันบอก ถูกผิดนี้มันบอกเลย ถ้าเขาจริงนะ โอ้โฮ เห็นเป็นอย่างนั้นๆ บางคนเห็นกายนะ หลวงพ่อ เห็นกาย พิจารณากาย ปล่อยกาย เห็นกาย พูดอยู่อย่างนั้น สัญญา คำเราชักกัน มันจะบอกหมด คนถ้าไม่รู้ไม่เห็น

เรานี้จะขับรถมาเจออุบัติเหตุ เราเจ็บหนักเลย เราเป็นคนเจ็บเอง เราจะบอก โอ้โฮ เราเจอมา เจ็บมากๆ แล้วเราก็เล่าให้โยมฟัง โยมก็ฟังไปโยมก็ไปเล่าต่ออะ โอ้โฮ เจออุบัติเหตุนะ พอเขาถามนะ เจ็บอย่างไร ไม่รู้ ไม่รู้หรอก คนไม่เคยเป็นไม่เคยเห็น พูดไม่ได้รู้ไม่ได้ แต่ฟังเขาเล่ามา

พอเขาถาม อาจารย์ที่สอน สอนอย่างนี้ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเราไปนั่งฟังมาเกือบทุกองค์ อาจารย์องค์ไหนเราก็ไปอยู่ด้วยมาแล้วทั้งนั้น เวลาเขาตอบปัญหา เรานั่งฟังอยู่ เรารู้เลยว่าอาจารย์องค์นี้ภาวนาเป็นหรือไม่เป็น แค่ว่าฟังเขาตอบปัญหา เรารู้หมดนะมึง

อ้าว เวลาพูดมา เขาพูดว่ากายก็เชื่อว่าเขาเห็นกายแล้ว ถ้าเขาเห็นขึ้นมา การเห็นของเขาเห็นด้วยสัญญาาก็ได้ เห็นด้วยจิตของเขาที่ยังอ่อนแออยู่ การเห็นนั้นมันจะเหมือนทีวี ที่ภาพที่มันไหว อย่างนั้นก็ได้นั้น แสดงว่าเขาเริ่มเห็นแล้ว

แต่ความเห็นของเขา คือ วุฒิภาวะ คือ จิตเขายังไม่มั่นคง การเห็นของเขายังไม่มั่นคง คือ ภาพไม่นิ่ง ภาพยังสั่นไหวอยู่ แล้วถ้าจิตเขาดี ภาพเขาจะนิ่ง นิ่งมาก แล้วถ้าจิตเขาดี ภาพเขานิ่งนะ แล้วถ้าจิตเขาดีต่อไป เขามีกำลังของเขา เขาสามารถทำจากภาพนิ่งให้เป็นภาพเคลื่อนไหว คือ วิภาคะ คือ แยกส่วนขยายส่วน

ถ้าจิตเขาดีเขาจะแยกส่วน เขาพัฒนาของเขาได้ละ นั้นวิภาคะ นี่ไตรลักษณ์จะเกิดแล้ว ไตรลักษณ์ญาณจะเกิด ปัญญาจะเกิด ถ้าพอจิตเขามั่นคงขึ้นไปมากกว่านั้นนะ พอมันเคลื่อนไหวไปแล้ว มันจะมีเหตุมีผลของเขา คือ มันสู่สภาพของเขา มันสู่สภาพเดิมนี้ จิตเขาจะปล่อยอย่างไร

ถ้าเอ็งไม่เป็น มึงพูดไม่ได้หรอก ยิ่งไอ้คนฟังด้วยนะ ฟังไม่เป็นนะ อ้าปากเลยนะ พอถูกศิษย์มาทวนถาม โอ้อโฮ เก่ง โอ้อโฮ คือ เราไม่เคยเห็นเราไม่เคยเป็น แล้วเขามาพูดให้ฟัง ไอ้คนที่ไม่เคยเป็น มันจะอ้าปากไหม อ้าปากเลยนะ

พูดคำนี้ขึ้นมาเพราะเราแก้พระเรื่องนี้มาเยอะ พระหลายองค์มากมาบอกว่า เห็นอย่างนั้นอย่างนั้น เราถาม อยู่กับใครสอนอย่างไร เขาบอกว่า จิตสงบให้พิจารณากาย ไม่เป็น เป็นไปไม่ได้หรอก

แล้วบางองค์ จิตของเขาเป็นเอง แล้วเขาพิจารณาของเขาไป พอพิจารณาของเขาไปสักพักหนึ่ง เขาใช้ปัญญาเขามาก จิตมันไปไม่ได้ละ เขาก็งงๆ วิ่งมาหาเราเลยนะ เราบอกว่า “กลับมาที่พุทโธ”

“หลวงพ่อดอแป่นี้”

“เออ”

มาจากอีสานนะ ตีรธมาเลยนะมาหาเรา เรามอบกลับมาที่พุทโธ แค่นี้ เออ

เพราะจิตมันออกไปใช้งานมาก พอจิตออกไปใช้งานมากปั๊บ กำลังแบบว่า ภาพเคลื่อนไหว แล้วพอภาพเคลื่อนไหว ไฟมันพลังงานมันน้อยลง ภาพเคลื่อนไหวมัน

เคลื่อนไหวไม่ได้ละ มันกลับเป็นภาพลั้ม เพราะเป็นภาพลั้มละ มันไม่ใช่ภาพเคลื่อนไหว มันภาพลั้ม

ภาพลั้มมันคุณภาพนั้นไม่ได้ คุณภาพลั้มไม่ได้ปั๊บบ มันต้องกลับมา กลับมาทำไฟให้มัน กลับมาทำสมาธิให้ได้ พอกลับทำสมาธิได้นะ ภาพนั้นมันจะกลับมากงที่ เพราะอะไร เพราะมัน ที่วินี่มันภาพนี้มันมีแล้ว ไม่เป็นสอนไม่ได้ แล้วที่สอนกันมานี้ อย่างที่พูดเริ่มต้นมา อย่างเช่น ไอ้ เช่นอะไรนะ เช่นๆ ที่ว่า..ไอ้

โยม : (เสียงถามไม่ชัดเจน)สมณะกับการเดินจงกรมที่นั่น ทำไมมันต่างกัน
อย่างนี้

หลวงพ่ : มันต่อเนื่องกัน มันต่างกัน แต่มันต่อเนื่องกัน จะต่างกันโดยสิ้นเชิง ถ้ามันจะต่างกันโดยสิ้นเชิง เราจะสร้างขึ้นมาอย่างไร อย่างนี้ ถ้าพูดถึง ถ้ามันอย่างนั้นปั๊บบ มันจะเป็นอารมณ์สร้าง อารมณ์สร้าง มันเป็นอารมณ์เริ่มต้น อารมณ์สร้างจะบอกไม่มีเลยก็ไม่ได้ อารมณ์สร้างหมายถึงว่า ในการอารมณ์จุดประกาย กระตุ้นให้เราทำ แต่ถ้ามันเป็นไปแล้วนะ เราจะรู้ของเรา เพราะอะไร เพราะมันเป็นจริงนะ โอ้โฮ ขนนี้พองหมดนะ

เวลาเห็นร่างกายมันเหมือนกับ โอ้โฮ มันขยาย แบบว่าความรู้สึก ความรู้สึกมันกระแทกเรา แบบว่าสะดุ้งสะเทือนไปทั้งเขาเรียกโลกธาตุหวั่นไหว โลกธาตุนี้ไหวหมดนะ คือ ร่างกายของเรา มันเกิดอาการที่ โอ้โฮ ขนพองสยองเกล้า โลกธาตุหวั่นไหวเลย

ธาตุ ๔ แต่ในร่างกายเราก็คือธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ เหมือนกัน โลกธาตุไหวเห็นไหม แผ่นดินไหว แต่แผ่นดินก็เลส แผ่นดินที่ความยึดของตัณหาความทะยานอยาก มันสั่นคลอนเลย โลกธาตุนี้ไหว โอ้โฮ ครื่นๆ เลยนะ เวลาหลวงตาท่านบอกว่า โอ้โฮ โลกธาตุนี้ไหวไปหมดเลย

นี่อารมณ์ของสมณะ คือ มันสงบ มันต่างกัน ต่างกันที่จิตสงบแล้วมันปล่อย
รุ่มเย็นเป็นสุขมาก แต่เวลาถ้ามันเป็นวิปัสสนานะ ที่มันอารมณ์วิปัสสนา อารมณ์
วิปัสสนาเรื่อง กาย เวทนา จิต ธรรม เสร็จแล้ว เสร็จแล้วหมายถึงว่ามันจบ มันปล่อยแล้ว
โอ้โฮ สุขมากกว่า ความสุขของเรา สุขโดยหีนทับทิม สุขโดยทำปักษิณของมัน กับสุข
โดยที่ว่า ทำลายหญ้าด้วย คือ ความสะอาดบริสุทธิ์มันลึกซึ้งกว่ากัน มันรู้ได้ รู้ได้เลย คิด
ทั้งนั้น คิดไปถึงเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป จะเข้าปัญหาล้วนนะ

ถาม : ผู้มีราตรีเดียวกับธรรม ความหมายต่างกันอย่างไร

หลวงพ่ : ธรรมะมันเป็นธรรมนะ ธรรมะมันเป็นธรรม ผู้มีราตรีเดียว หมายถึง พระอรหันต์ ผู้มีราตรีเดียว ความจริง อ่านพระไตรปิฎกทุกคน ไม่เข้าใจพระไตรปิฎกพูดเรื่องอะไร ผู้มีราตรีเดียว หมายถึง พระอรหันต์ ผู้ที่จะพิจารณาอิทธิบาท ๔ ผู้ที่เข้าใจอิทธิบาท ๔ ก็พระอรหันต์อีกล่ะ

ถ้าไม่ใช่พระอรหันต์พิจารณาอิทธิบาท ๔ ไม่ได้ ไม่เป็น เพราะพิจารณาอิทธิบาท ๔ เพราะพิจารณาด้วยตำราด้วยวิชาการ เราเข้าใจทางวิชาการได้ แต่ทางวิชาการ เราทำเรื่องเอกสาร เราทำอะไรทางวิชาการ เราทำให้งานมันจบได้ใช่ไหม แล้วมันได้อะไร ก็จะได้ทำงานข้างหน้าต่อไปไง แต่ถ้าผู้เป็นพระอรหันต์นะ ผู้ที่พิจารณาอิทธิบาท ๔ จิตตะวิมิงสา

(พอแล้วล่ะ พอแล้ว ถ่ายมากไม่ได้ เราเลยไม่ให้ถ่ายเลย จะบอกไว้ตั้งแต่ที่แรกแล้ว บางทีใครมาขอจะให้ถ่ายรูปสองรูป บางคนไม่ให้ถ่าย แต่ส่วนใหญ่ไม่ให้ใครถ่ายเลย แต่เดี๋ยวนี้มันไม่ได้แล้วล่ะ ไม่ได้เพราะอะไรรู้ไหม มือถือ เวลาเขามาตอนเช้า เขาแอบถ่ายกันไม่รู้เรื่องหรอก เพราะเขามาถ่ายกันเยอะ มารู้ทีหลังว่าเขาไปลงใน ไอ้นั่นอะไร ฟันทิป ในเว็บไซต์ฟันทิป เขาเอารูปเราไปลงกัน แล้วคนเขาถามว่าลงได้ไง อ้าว ก็ผมไปทำบุญที่วัดไง แล้วผมก็ถ่าย แล้วก็ไปลงกัน

เราไม่รู้เรื่องเลยนะ อ้าว ไอ้ที่ไม่ให้ถ่าย ถ่าย ไม่ให้ถ่ายนะ พวกเราไม่ให้ถ่าย เขามาจากไหนก็ไม่รู้ เขาก็มาถ่ายของเขาไป บางทีเราถึงจะให้พวกเราราก็ทำไม่รู้ไม่ชี้ คือว่าใครจะทำอะไร ให้เก็บไว้บ้างไง คือว่าพวกเราก็คงจะมีบ้าง ไม่ใช่เราหวงแหนเฉพาะพวกเรา ไอ้คนอื่นมาจากไหนปีศาติดมาหาหนเดียว มันก็ถ่ายๆ แล้วเอาไปเลย เอาไปเก็บไว้ก็อีกเรื่องหนึ่งนะ เอาไปออกในเว็บไซต์ เอาไปทำ แล้วต่อไปมันจะไปหาผลประโยชน์บางที)

โยม : แล้วของวัดที่เขาเอาของหลวงพ่ไปเปิด เขามาขอหรือว่าอย่างไร

หลวงพ่ : เปิดในอะไร

โยม : ในวัดของสถานที่ปฏิบัติธรรมค่ะ

หลวงพ่ : แล้วเว็บไซค์มีไหม

โยม : ได้ยินเพื่อนบอกว่าพระอาจารย์สงบกี้...(เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : เขาเอาไปหากิน เขาส่งคนมาขอหลายที่เราไม่ยอม เขาส่งคนมาขอหลายที่ไม่ให้ ไม่ให้ เราไม่ให้นะ เราเก็บ เพราะว่าต่อไป เราเองเราไม่เคยออกเลย เรามีวิทยุนะ แต่เราก็ไม่เคยออกแม้แต่ทีเดียว เวลาวิทยุเสีย เขาจะซ่อมเขาจะเอาเทปเราไปเปิด เรบอกอย่า ไม่ให้เปิด คือ ไปลองเครื่อง เรายังไม่ให้เลย คือว่า เราทำอะไรต้องบริสุทธิ์ เราทำอะไรเราทำบริสุทธิ์มากนะ ไม่คือไม่ ทำคือทำ ฉะนั้นเราไม่ให้ เขาเอาไปออกกันเยอะ เวลาเขาเห็นประโยชน์ไ

เราคิดว่าของเรารู้ว่ามันจะเป็นประโยชน์ แต่ตอนนี้เรารู้ด้วยความเคารพอาจารย์ คือ หลวงตาท่านทำอย่างไรเราก็แล้วแต่ท่าน แล้วอนาคตเป็นของเรา เรารู้ว่ามันจะเป็นประโยชน์ ประโยชน์มากด้วย

แต่มันแบบว่า เขาเรียกอะไรนะ บ่มให้มันหอมหวานก่อนใจ ใจนั้นเรื่องของเขา ใจสิ่งที่ทางเว็บไซค์ ใจนั้น ใจพวกพันทิปไปทำ เราไม่เห็นด้วยทั้งนั้น แต่เขาทำ เขาแบบว่าเขาลือตามสิทธิ์ตามกฎหมายไ ว่าเขาทำเป็นสาธารณะอะไรนี้

แต่ความจริงเพราะว่าเขาไปทำแล้วเขาไม่คิด เพราะเวลาเขาถ่ายรูปเราเฉยๆ แล้วเขาเวลาเขาลงเขาลงความเห็นเขา ไม่รู้พูดไม่ได้ แล้วความเห็นที่เขาลงไป มันก็คือ วุฒิภาวะ คือ ความเห็นของเขา คือ มันต่ำมากไ คือ มันไม่สมกับรูปภูวอย่างนั้นเถอะ รูปภูมันต้องให้ภูผาชิไว้ย เารูปภูไปลงแล้วเอาธรรมะใครมาใส่ก็ไไม่รู้ คนมาฟ้องเยอะ ถ้าเป็นคนอื่นเขาอยากทำทั้งนั้น ทุกคนก็อยากจะทำ แต่สำหรับเรานะ โลกกับธรรม โลกเป็นอย่างนั้น

แต่ธรรม “ธรรมคือความเหมาะสมพอดี”

ในเมื่อครูบาอาจารย์เรายังอยู่เห็นไหม เราเคารพตรงนั้น แต่ไถ้าครูบาอาจารย์ท่านไม่ได้ทำ ท่านไปแล้ว ควรเหมือนกับเวลาเข้าศึกมา เขาต้องการแม่ทัพนะ เวลาศึกมา เขาต้องการแม่ทัพ แม่ทัพออกศึก นั้นเวลาเรื่องของโลก เวลาเรื่องของสิ่งที่เขาวิตกวิจารณ์

กันเรื่องธรรมะ ถ้าไม่มีใครแก้ไขเห็นไหม ไม่มีใครสามารถชี้ถูกชี้ผิดได้ เมื่อนั้นเราจะออก

ฉะนั้นที่บอกว่า ผู้มีราตรีเดียวมันหมายถึงพระอรหันต์เพราะอะไร ผู้มีราตรีเดียว หมายถึงพระอรหันต์เพราะอะไร เพราะพระอรหันต์มีราตรีเดียว คือ มีปัจจุบันใจ วันนี้ คือ วันนี้ พระอรหันต์ไม่มีเมื่อวานกับพรุ่งนี้ละ ถ้าพระอรหันต์มีเมื่อวานกับพรุ่งนี้ละ พระอรหันต์ไม่ใช่เป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์อยู่กับปัจจุบันตลอดนะ ปัจจุบันธรรม วิมุตติสุข ไม่เคลื่อนไ้ง ไม่เคลื่อนอยู่กับที่ จิตคงที่ พุคบ่อย จิตคงที่ๆ ถ้าจิตคงที่ คือผู้มีราตรีเดียว วันนี้คือวันนี้ วันนี้ก็คือวันนี้ วันนี้ก็คือวันนี้

แต่ของเราละ มีเมื่อวาน มีวันนี้แล้วก็มีพรุ่งนี้ แล้วก็ยังมีมะรืนนี้ใช่ไหม แต่ของพระอรหันต์นะ ก็มีวันนี้กับวันนี้ มันเป็นวันเดี๋ยวนี้อย่างเดียว แต่มันก็เป็นปัจจุบันไปตลอดใจ พระอรหันต์ก็มีวันนี้ พรุ่งนี้ก็เป็นวันของวันนี้ ก็มันปัจจุบัน ผู้มีราตรีเดียว

แต่คนไม่เข้าใจใช่ไหม มีราตรีเดียวก็หมายความว่าราตรีนี้จะไม่เคลื่อนเลย เราอยู่ในวงการพระเราขำนะ บางองค์เขาเข้าใจว่า ผู้มีราตรีเดียว คือ กลางคืนไม่นอน ตื่นราตรีตลอดใจ กูบอกโธ้อย่างนั้น มึงก็เอาไม้ค้ำตาพระอรหันต์ไว้ก็แล้วกัน ไอ้ห่า เอาไม้ค้ำไว้เลยนะ พระอรหันต์ห้ามนอน

เราคุยกับ.. บางทีพระเข้าใจอย่างนั้น พระอรหันต์ คือ พระอรหันต์สว่างโพลงตลอดเวลา ผู้มีราตรีเดียว คือ ไม่เคยหลับไม่เคยนอนเลย สว่างโพลงตลอดเลย กูเห็นอาจารย์กูก็นอน หลวงตาท่านพูดอยู่เห็นไหม พระอรหันต์ไม่ฝัน

แล้วหลวงตาท่านอุปฐากหลวงปู่มั่น เพราะท่านเป็นห่วงหลวงปู่มั่นมาก ท่านเดินจงกรมอยู่ นี่หลวงปู่มั่นท่านฝันไป ท่านฝันท่านก็ออกอาการ แล้วเสียงมันก็ดัง หลวงตาท่านวิ่งมาเลย ท่านรีบไปดูอาจารย์ท่านไป พอเข้าไปใกล้หลวงปู่มั่นท่านก็ สติท่านก็ฟื้นมาไง ท่านบอก เอาอาจารย์เข้ามาใกล้ อาจารย์เป็นอะไร “ฝันวะ ฝันวะ ฝันว่าหามาเอาไม้ เอาหินเขวี้ยงหมา เขวี้ยงหมา”

เขาบอกพระอรหันต์ไม่ฝัน ฝันเป็นอาการของขันธ อาการของขันธ อาการของขันธก็คือความคิด ขันธ ๕ เวลาเราหลับ เวลาจิต จิตเวลาหลับเห็นไหม มันก็พักขันธ เวลาฝัน เหมือนกับมันหลับไม่สนิท คนหลับสนิท จิตมันพักเต็มที่ ถ้าหลับไปปั๊บมันฝัน ฝัน

มันต้องมีข้อมูล คือ สัญญา นี่มันฝันมันก็แปลกนะ มันฝันในชาติปัจจุบัน มันฝันเรื่องสิ่งที่ยังไม่เคยมา อนาคต มันฝันเรื่องอดีต อดีตชาติ

ความฝันมันฝันได้ลึกซึ้งเพราะอะไร เพราะในจิตมันมีสัญญา อะไรนะ อวิชชา ปฏิจจาทุลา สงขาราสงขารปฏิจจาทุลา วิญญาน วิญญานปฏิจจาทุลา นามรูปเห็นใหม่ มันมีสัญญาอันละเอียด สัญญานั้นมันอยู่ในปฏิสนธิจิต ตัวจิตแท้ๆ คือ ตัวปฏิสนธิจิต ในตัวปฏิสนธิจิตมันมีปัจจัยการ ในปัจจัยการนั้นมัน คือ ข้อมูลอันละเอียด แต่ขณะนี้เราตื่นขึ้นมา ตาสว่างอยู่ มันเป็นข้อมูล สัญญา สัญญาคือข้อมูลในปัจจุบัน

เราคิดในปัจจุบันเห็นใหม่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาน สัญญามันสัญญาชาติปัจจุบัน ถ้าตื่นตัวอยู่ สถานะของปัจจุบัน สถานะของชาติปัจจุบัน ทำอะไรทำได้หมดละ จำได้ในปัจจุบันนะ แล้วพอเราตื่นนี่มันจะย่อยสลายซบลงมาอยู่ที่จิต แล้วจิตเวลาเราหลับไปเห็นใหม่ การฝันมันฝันถึงเรื่องอดีตได้เลยละ ทวิภพ

“ผู้มีราตรีเดียว หมายถึง พระอรหันต์”

ผู้ที่พิจารณา...เวลาในพระไตรปิฎกมีใจ ผู้ที่พิจารณาอิทธิบาท ๔ ผู้ที่พิจารณาอิทธิบาท ๔ ได้ก็พระอรหันต์ ถ้าไม่ใช่พระอรหันต์พิจารณาอิทธิบาท ๔ ไม่ได้ พิจารณาอิทธิบาท ๔ ไม่ได้เพราะอะไร เพราะไม่เคยเห็นจิต เวลาปุณณเข้าฌานสมาบัติ จิตเข้าถึงสมาธิ เห็นจิตใหม่ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะตัวสมาธิคือตัวเราใจ จิตเห็นอาการของจิตถึงเป็นวิปัสสนา พอเราเข้าสมาธิ สมาธิเป็นเรา

สมมุติเราอ่อน เราเย็นเราก็เย็น เราเย็นนะแต่เราไม่รู้ว่สิ่งทีกระทบเราก็คืออะไร แต่พอจิตสงบเข้ามา ถึงว่เวลาอัปปนาสมาธิ จิตสงบไม่เห่นจิต เพราะตัวมันเองเป็นใจ อย่างเรานี้จะเห่นเราใหม่ เราไม่รู้สึกตัวเราแต่ถ้ามีอะไรกระทบเราเราถึงจะรู้

จิตเห่นอาการของจิต จิตสงบแล้วเห่นอาการของจิต จิตเห่นจิต จิตเห่นจิตเพราะอะไร อย่างเช่น ทำไมพระอรหันต์ถึงเห่นอิทธิบาท ๔ ได้ เพราะมันทำลายตัวจิตแล้วอาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิสฺสุติ อาสเวสินฺไป ตัวจิต! ตัวจิต! ตัวจิต!

อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิสฺสุติ ตัวจิตทำลายตัวจิต เราถึงบอว่พระอรหันต์ไม่มีจิต ถ้ามีจิต คือ มีภพ มีจิต คือ มีตัวเรา ตัวจิต คือ ตัวสถานที่ตั้ง แล้วพอทำลายหมดแล้ว พระอรหันต์มีจิตใหม่ เพราะพระอรหันต์ไม่มีจิต พระอรหันต์มีแต่ธรรมชาติ

ทีนี้ธรรมชาติกลับมามากู๋ ใจ มาดูเศษส่วนที่ทิ้งใจ จิตนี้ไม่ใช่เรา จิตนี้ธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทีนี้พอธาตุ ๔ ชั้น ๕ บั๊บ มาดูตรงนี้ เวลาตายจิตออกจากร่าง ถ้าเรารั้งไม่ให้จิตออกจากร่าง ตายไม่ได้ ถ้าเราไม่ออกจากบ้านเรา บ้านเรา คือ ร่างกาย แล้วเราอยู่ในบ้านเรา บ้านนี้จะมีเจ้าของตลอดไป ถ้าจิตเราอยู่ในร่างกายตลอดไป ไม่ให้จิตออก จะตายได้ไหม เว้นไว้แต่บ้านมันจะพัง โอ๊ย บ้านไม่ไหวแล้ว บ้านจะทับถูก ไปก่อนดีกว่า ปล่อยออก ตาย

ผู้ที่พิจารณาอิทธิบาท ๔ ผู้ที่มีราตรีเดียวกับธรรม ธรรม ก็คือ ธรรม ธรรมเป็นธรรมอยู่แล้ว ผู้มีราตรีเดียว ผู้พิจารณาอิทธิบาท ๔ เพราะในพระไตรปิฎก มี! พระบอกพูดอย่างนี้ บอกว่าเราพิจารณาอิทธิบาท ๔ พระไปฟ้องพระพุทธเจ้าเลย บอกว่าพวกนี้อวดอ้างว่าเป็นพระอรหันต์

บางองค์พระพุทธเจ้าก็บอกให้สึก บางองค์พระพุทธเจ้าก็แบบว่ามันไม่ได้ตั้งใจ บางองค์พระพุทธเจ้าบอก ไซ้! เป็นพระอรหันต์จริงๆ เพราะบางที่มันหลงได้ ความหมายอย่างไร ก็ความหมายอย่างนี้

ผู้มีราตรีเดียว ผู้มีราตรีเดียวจริงๆ ทีนี้ประสาเรากำลังอีกล่ะ จะมีราตรีเดียวได้อย่างไร ก็เห็นจดทุกวัน วันเสาร์วันอาทิตย์เห็นจดบัญชีทุกวันเลย เฮ้ย มีราตรีเดียวได้อย่างไร อ้าว วันที่นี้สมมุติเว้ย ถ้าวันที่ไม่มีเราติดกันไม่ได้ เราจะคุยกันได้อย่างไร เราคุยกันด้วยสมมุติทั้งนั้น

ดูสิๆ ฟังหลวงตาท่านพูดสิ ธรรมะ ธรรมชาตินั่นเทศน์ไม่เป็น ธรรมชาติเทศน์ไม่ได้ ธรรมที่วิมุตติ จิตที่อ่อนน้อม มันแสดงตัวออกมาไม่ได้ เวลาแสดงตัวออกมาก็แสดงออกมาเสวยอารมณ์ เสวยชั้น เสวยชั้นออกมาก็ออกมาสื่อสารคุยกันอยู่

ตัวธรรมชาติ มันวิมุตติ มันพ้นจากวิภวัญหะหมดเลย แต่ในเมื่อมันยังมีเศษส่วนยังมีชีวิตอยู่เห็นไหม ชีวิตอยู่ ก็เหมือนของที่เรานำมา มันยังเหลืออยู่ เกิดมาเป็นมนุษย์นี่ไง ถ้าเราไม่เชื่อมา นี่ของของเขาหมดเลย ตายก็ตายเปล่า

แต่พอเราเกิดมา เป็นมนุษย์ปั๊บ เราปฏิบัติจนเราเป็นพระอรหันต์ปั๊บ สิ่งที่เหลือเป็นมนุษย์ มนุษย์ได้มาจากนี้ไง “โมกคัลลนานะเธออย่าพูดนะ เราก็เกิดมาจากกาม พระพุทธเจ้าก็เกิดมาจากพ่อแม่ เราเกิดมาจากกาม แต่เอากามมาสร้างประโยชน์เห็นไหม”

นี่ไงเราเกิดมาเป็นมนุษย์ไง พอปฏิบัติแล้วก็สิ่งที่เหลือเป็นมนุษย์ ก็อยู่ในสังคม มนุษย์ก็คุยกับมนุษย์ได้ไง พอตายตูม! ออกจากวัฏฏะไปแล้ว เพราะมันออกตั้งแต่พื้น กิเลสนั้น ไม่มีทาง จบกันแล้ว มันจบตั้งแต่ตอนสิ้นกิเลสนั้น พอกิเลสตายจบแล้ว

ทีนี้สิ่งที่เหลืออะไรนะ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ อนุปาทิเสสนิ พพาน พระอรหันต์ที่ตายแล้ว แล้วพระอรหันต์สองประเภทนี้เหมือนกัน เพราะจิตมัน เหมือนกัน เพราะตอนสิ้นกิเลส เพียงแต่มีร่างกายกับไม่มีร่างกาย จบหรือยัง เอวัง